

Protokoll fört vid enskild föredragning

Social- och miljöavdelningen

Miljöbyrån, S4

Beslutande

Vicelanråd

Camilla Gunell

Föredragande

Vattenbiolog

Susanne Vävare

Justerat

Omedelbart

Ärende/Dnr/Exp.

Beslut

Nr 92

Ansökan om medel från Europeiska havs- och fiskerifonden (EFHH) för att förbättra kunskapen om tillståndet i havet

ÅLR 2018/9015

169 S4

Beslut

Landskapsregeringen ansöker härmed om medel från Europeiska havs- och fiskerifonden (EHFF), unionsprioritering 6, artikel 80.1.c som avser förbättrad kunskap om tillståndet i havet, enligt **bilaga 1 S418E52**.

Ålands landskapsregering
Näringsavdelningen
Att. Jenny Eklund-Melander
Härst.

Hänvisning

Kontaktperson
Susanne Vävare

Ärende
**ANSÖKAN OM MEDEL FRÅN EUROPEISKA
HAVS- OCH FISKERIFONDEN (EHFF)
FÖR ETT UTVECKLINGSPROJEKT
GÄLLANDE UTÖKAD KUNSKAP OM
MARINA ARTER OCH HABITAT**

Landskapsregeringen ansöker härmed om medel från Europeiska havs- och fiskerifonden (EHFF), unionsprioritering 6, artikel 80.1.c som avser förbättrad kunskap om tillståndet i havet.

Beslut

Landskapsregeringen beslutar att genomföra ett utvecklings- och samarbetsprojekt med Åbo Akademi/Husö biologiska station genom en ansökan från Europeiska havs- och fiskerifonden (EHFF).

Bakgrund och motiveringar

Projektets huvudsakliga syfte är att bidra till förbättrad kunskap om tillståndet i den marina miljön i syfte att upprätta övervakningsprogram och åtgärdsprogram enligt ramdirektivet om en marin strategi (2008/56/EG). Arbetet genomförs under 2019-2020.

Genom detta projekt identifieras och verifieras områden där de mest värdefulla arterna och naturtyperna förekommer inom Ålands havsområden. Informationen som fås via projektet är viktig för utvecklingen av det allmänna tillståndet i de marina områdena, för arter i

behov av särskilt skydd, för en mer utvecklad övervakning av marina områden, samhällsplanering, förebyggande av olyckor i den marina miljön samt för att svara mot olika typer av internationella åtaganden i marina områden (EU direktiv och HELCOM rekommendationer).

Resultaten från projektet består av modeller över sannolika förekomster av arter och habitat som visualiseras som utbredningskartor i en lämplig karttjänst/karttjänster (t.ex. VELMUs karttjänst, Havsdatabasportalen och Ålands egen karttjänst). Ny information om arter och andra observationer (punktdata) kan levereras som Excel filer eller i annat format. Slutrapporten skrivs på engelska med en svensk sammanfattning. Ett vetenskapligt underlag av detta slag är nödvändigt för att uppfylla alla krav i ramdirektivet för en marin strategi, vattendirektivet och för övriga vattenrelaterade direktiv samt olika program.

Arbetet är arbetskrävande och kräver ett samarbete mellan både landskapsregeringen samt Åbo akademi/Husö biologiska station. Åbo akademi har skickat en projektplan, där det framgår vilka arbetsinsatser och vilket samarbete som krävs från deras håll. Landskapsregeringen kommer att bistå med åtminstone två tjänstemäns arbetsinsatser motsvarande ca 6-8 månaders arbete totalt under hela projektiden, samt bidra med mätdata och analyser som finansieras genom annat budgetmoment. Sammantaget bistår både Åbo akademi och landskapsregeringen med befintliga personal- och andra resurser, även utanför de ansökta medlen som anges i projektplanen och ingen part gör någon vinst.

Projektet tjänar hela samhället på Åland och erbjuder via karttjänsten lättillgänglig information också för den enskilda medborgaren. Den allmänna samhällsnyttan som genereras av projektet är således omfattande och viktig för en hållbar utveckling. Projektet bidrar även med underlag för fortsatt forskning och utveckling.

Ett utvecklings- och samarbetsprojekt av detta slag faller in under tillämpningen av undantag vid upphandling (ÅFS 2015:52, paragraf 3 punkt 5). Eftersom finansieringen ska ske med EU-medel hör denna

samhällsnyttiga forskning till den typen av forskning och utveckling som är undantaget från EU:s upphandlingsregler. Resultaten kommer också till gagn för ett bredare fält av användare och alla parterna deltar till kostnaderna i form av arbetstid och andra resurser, fakturering sker enbart för faktiska kostnader som rör sig specifikt för detta forskningsinriktade utvecklingsprojekt.

Tillämpade lagrum

Ramdirektivet om en marin strategi (2008/56/EU) samt vattendirektivet (2000/60/EU)

Vattenlag (1996:61), 5 kap. 20,21 och 22 §§.

LL (1994:43) angående tillämpning i landskapet Åland av lag om offentlig upphandling, 1§ 1 samt ÅFS 2015:52, paragraf 3 punkt 5.

Vicelantråd

Camilla Gunell

Vattenbiolog

Susanne Vävare

BILAGOR

Projektplan

Besväransvisning

FÖR KÄNNEDOM

Ralf Stolt, härst.

Bilaga

Projektplan, oktober 2018

Inventering av Ålands havsområden för att förbättra förvaltningen av marina miljöer 2019-2020

Havet och havsmiljön är värdefulla resurser (fiskerinäring, trafikled, rekreation, strandbyggande mm) och vårdandet av havet är av största vikt för att också framöver kunna nyttja de tjänster som havet erbjuder. Medlemsstaterna i EU har genom olika direktiv förpliktats att uppnå god status i sina havsområden (ramdirektiven för vatten WFD och marin strategi MSD), upprätthålla den biologiska mångfalden (habitatdirektivet HD) och planera in olika verksamheter i havsmiljön där de lämpar sig bäst (direktivet om marin områdesplanering). Vi behöver känna till våra olika havsmiljöer för att kunna förvalta dem, och i transparent och övergripande samarbete planera in eller vid behov begränsa olika typer av aktiviteter. Grunden för att uppnå ovannämnda är att vi vet hur det ser ut under ytan, vilka habitat och arter som finns var och vilken deras betydelse är.

Undervattensmiljön kring Finlands kuster har sedan 2004 kartlagts inom det nationella inventeringsprogrammet VELMU (<http://www.ymparisto.fi/velmu>). Under 2004-2018 har inventeringarna koncentrerats till fasta Finlands kustområden men inte inkluderat de vida skärgårdsområdena kring Åland. Kring Åland har Husö biologiska station/Åbo Akademi i nära samarbete med ÅLR gjort olika typer av studier där undervattensmiljöer har undersökts. Under 2017-2018 har samarbetet resulterat i riktade inventeringar där Natura 2000 habitaterna sandbankar och rev har varit i fokus (målområden NÖ, SÖ och SV Åland). Dessa studier utgör en bra grund för nya systematiska inventeringar av de icke inventerade undervattensmiljöerna i den unika vidsträckt skärgården som omger Åland. Inom detta projekt kommer inventeringarna att koncentreras till västra och norra Åland där undervattensnaturen inte är kartlagd.

Inventeringarna av de marina habitaterna och arterna kring Åland utförs enligt följande arbetskedan i ett samarbetsprojekt mellan Ålands landskapsregering/Miljöbyrån och Åbo Akademi/Husö under en 2 års period:

ÅLR Miljöbyrån

- 1) Övergripande ansvar för projektet och ansökan om medel till havs- och fiskerifonden
- 2) Har hand om uppföljning och rapportering som är förknippat med administrationen av projektet till havs- och fiskerifonden
- 3) Hanterar projektbudgeten
- 4) Bidrar med material och konsultrapporter till projektet
- 5) Deltar i planeringen av fältinventeringarna
- 6) Planerar och utvecklar utgående från projektresultat nya övervakningsåtgärder

Åbo Akademi/Husö biologiska station

- 1) Planerar och utför nya fältinventeringar (dyk- och dropvideo) för att kartlägga arter så som kransalger, ålgräs, och blåmusselbankar och olika värdefulla bentiska habitat. Avsikten med de utökade karteringarna är att täcka kunskapsluckor (MSDs deskriptorer 1, 5, 6 och 10) i syfte att kunna utforma bättre övervakning och åtgärdsprogram i enlighet med den marina strategin. Fältarbetet utförs utgående från Husö biologiska station av säsongsarbetare 2019 och 2020 (planering tot 2 månader/2 år, fältarbetare 3 personer totalt 20 månader/2 år).

- 2) Testar användningen av side-scan sonar vid kartering inom mindre case-study områden för att kunna avgränsa de inventerade habitaten (tillstånd bör erhållas från huvudstaben). Ett ekolod (MX Biosonic Habitat Echosounder) som mäter volymen på vegetationen samt bottenens former kommer också att testas för att se om redskapet lämpar sig för ändamålet (planering, testning och rapportering 2 mån).
- 3) Bidrar med befintlig och ny data som beskriver den marina miljön och dess tillstånd till Ålands GIS-expert (2 mån).
- 4) Förbättrar vid behov heltäckande kartor över olika omgivningsparametrar med hjälp av GIS om/då nytt punktdata finns tillgängligt. Följande parametrar är viktiga att känna till eftersom de i olika kombination bestämmer den potentiella förekomsten av olika arter och habitat: exponering, djup, salthalt, grumlighet/fotiska zonen och näringsämnen (1 månad).
- 5) Förutspår sannolika förekomster av nyckelarter så som blåstång, bandtång, kransalger och blåmusslor genom att statistisk beräkna arternas förhållande till sin fysiska miljö (modellera omgivningsparametrar i kombination med biologisk insamlad data) (4 mån).
- 6) Bidrar med information som erhålls via fältarbete, tex djuputbredningen hos blåstång, olika arter av rödalger och marina växter, som kan nyttjas vid de återkommande bedömningarna av havets tillstånd (MSD och WFD) (4 mån).
- 7) Undersöker och rapporterar nedskräpning av havet (MSDs deskriptor 10) i samband med inventeringarna (1 mån).
- 8) Sammanställer en slutrapport som inkluderar gedigen bakgrundsinformation för att utveckla marin uppföljning och åtgärdsprogram i enlighet med MSD och WFD, samt en beskrivning av potentiella förekomster av värdefulla Natura 2000 habitat så som sandbankar (1110), rev (1170), laguner (1150), stora grunda vikar och sund (1160), och smala vikar i Östersjön (1650) som grund för marina miljöskyddsåtgärder (HD) (2 mån).

Resultaten från projektet som finns beskrivna under punkterna ovan består av modeller över sannolika förekomster av arter och habitat som visualiseras som utbredningskartor i en lämplig karttjänst/karttjänster (t.ex. VELMUs karttjänst, Havsdatabasportalen, Ålands egen karttjänst). Ny information om arter och andra observationer (punktdata) kan levereras som excel filer eller i annat format. Slutrapporten skrivs på engelska med en svensk sammanfattning.

Inom projektet kommer VELMUs rekommenderade fältmetoder att användas (VELMU Menetelmäohjeistus 2017). Huvudsakliga metoder är dykning och filmning med undervattensvideokamera. GIS tillsammans med statistikprogram är de viktigaste arbetsredskapen då material analyseras och presenteras.

Syftet är att genom detta projekt identifiera och verifiera områden där de mest värdefulla arterna och naturtyperna förekommer inom Ålands havsområden. Informationen som fås via projektet är viktig för utvecklingen av det allmänna tillståndet i de marina områdena, för arter i behov av särskilt skydd, samhällsplanering, förebyggande av olyckor i den marina miljön samt för att svara mot olika typer av internationella åtaganden i marina områden (EU direktiv och HELCOM rekommendationer). Projektet tjänar hela samhället på Åland och erbjuder via karttjänsten lättillgänglig information också för den enskilda medborgaren. Den allmänna samhällsnyttan som genereras av projektet är således omfattande och viktig för en hållbar utveckling. Projektet bidrar även med underlag för fortsatt forskning och utveckling.

Projektid: mars 2019 - december 2020

Finansieringsplan:

Löner och lönebikostnader	122 850
Allmänna kostnader 15 %	18 430
Kostnader för fältjobb (båtbensin, dykflaskor)	2 220
Resekostnader	1 500
Totalt	145 000

Fakturering sker en gång/år

BESVÄRSANVISNING

Ni har rätt att överklaga beslutet. Skriv i så fall till Högsta förvaltningsdomstolen, PB 180, 00131 HELSINGFORS, och tala om hur och varför Ni vill att beslutet ska ändras. Till besvärsskrivelsen ska bifogas detta beslut i original eller officiellt bestyrkt kopia jämte intyg om dagen då beslutet delgivits Er samt annat som Ni anser har betydelse för ärendet.

Högsta förvaltningsdomstolen måste ha fått in Er skrivelse inom trettio (30) dagar, räknat från dagen efter det Ni fick del av beslutet.

Underteckna skrivelsen och uppge fullständigt namn, postadress och telefonnummer. Om Ni anlitar ombud ska i stället ombudet underteckna skrivelsen.

För ytterligare upplysningar kan Ni vända Er till Ålands landskapsregering.